

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

31 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată în componența:
Președinte – Anatolie Țurcan
Judecători – Sergiu Daguța și Ghenadie Eremciuc
judecând în camera de consiliul, fără citarea părților, recursul împotriva deciziei din 29 iunie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, declarat de către avocatul Veaceslav Roșca în numele inculpaților

Dumbravă Sergiu xxxx;

Dumbravă Igor xxxx.

	<i>Termenul de examinare:</i>
<i>instanța de fond:</i>	30.08.2016 - 27.03.2020,
<i>instanța de apel:</i>	20.05.2020 - 24.02.2021,
<i>instanța de recurs:</i>	06.05.2021 - 17.01.2022,
<i>instanța de apel:</i>	28.02.2022 - 29.06.2022,
<i>instanța de recurs:</i>	24.08.2022 - 31.10.2023.

Asupra recursului declarat de către avocatul Veaceslav Roșca în numele inculpaților Dumbravă Sergiu, Dumbravă Igor, completul de judecată

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința din 27 martie 2020 a Judecătoriei Hâncești, sediul Central, procesul penal intentat în privința lui Dumbravă Sergiu în baza art. 352 alin. (1) Cod penal a fost încetat, pe motiv că fapta acestuia constituie o contravenție.

Dumbravă Sergiu a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 353 Cod contravențional.

S-a încetat procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu în baza art. 335 Cod contravențional, din motivul prescripției termenului de tragere la răspundere contravențională.

Dumbravă Igor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute

de art. 190 alin. (1) Cod penal.

A fost încetat procesul penal privind învinuirea lui Dumbravă Igor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, cu liberarea acestuia de răspunderea penală, pe motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de către partea civilă Gohberg Eugenia în cadrul procesului penal, prin încasarea în mod solidar de la Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor în beneficiul Eugeniei Gohberg suma de 4000 (patru mii) euro, convertiți în valută națională conform cursului BNM la data comiterii faptei, cu titlu de prejudiciu material, însă pentru stabilirea exactă a cuantumului despăgubirilor urmează să se expună instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, *Dumbravă Sergiu*, este învinuit în faptul că, în perioada anului 2013, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, în s. Xxxx, r-nul Hâncești, aflându-se în posesia temporară a automobilului de model „Ural 374”, cu n/î XXXX, anul fabricării 1985, despre care cunoștea cu certitudine că îi este străin, însă considerând în mod arbitrar și samavolnic că este proprietarul legal asupra acestui bun, care i-a revenit în contul unei datorii, dar despre care cunoștea că aparține real cet. Gohberg Eugenia, care l-a procurat în anul 2004 de la Manolache Constantin contra sumei de 4 000 euro, echivalentul conform ratei oficiale medii de schimb a BNM: 1 Euro = 15.32 lei, ce constituia 61,280 lei, urmărind scopul realizării unui profit ilegal, ducându-l în eroare pe Merzîncu Dorin cu privire la natura juridică a dreptului de proprietate asupra acestui vehicul, susținând eronat că este proprietarul vehiculului și deține dreptul de proprietate și actele asupra acestuia, s-a înțeles cu acesta de a-l vinde lui Merzîncu Dorin contra sumei de 4 000 euro, bani care ulterior i-au fost transmiși feciorului Dumbravă Igor, care, la rândul său a acționat în mod ilegal, cunoscând despre faptul unei înțelegeri care a avut loc anterior între tatăl său Dumbravă Sergiu cu Merzîncu Dorin cu privire la vânzarea ultimului a acestui automobil, a primit suma de 4 000 euro, cauzând în asemenea mod părții vătămate Gohberg Eugenia o daună materială considerabilă în proporții mari.

Acțiunile lui Dumbravă Sergiu au fost calificate de către organul de urmărire penală conform prevederilor art. 352 alin. (1) Cod penal, ca samavolnicia, adică exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, dacă s-au cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Prima instanță în cadrul examinării cauzei nu a constatat faptul cauzării de către Dumbravă Sergiu prin acțiunile sale a daunelor în proporții mari părții vătămate Gohberg Eugenia, ca element obligatoriu al componenței de infracțiune prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal.

Potrivit învinuirii formulate, timpul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 352 alin.(1) Cod penal, imputate lui Dumbravă Sergiu este perioada anului 2013.

Astfel, potrivit învinuirii și acțiunii civile înaintate de către Gohberg Eugenia, inculpatul ar fi cauzat părții vătămate un prejudiciu în valoare de 4000 euro, echivalentul a 66880 lei.

Acordând eficiență prevederilor art. 126 Cod penal, prima instanță a constatat că în perioada anului 2013, potrivit Hotărârii nr. 951 din 20.12.2012 a Guvernului Republicii Moldova, privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2013, salariul mediu lunar prognozat pe economie a constituit sumă de 3850 lei, iar prin urmare prejudiciu cauzat nu intră în aceste limite, valoarea minimă fiind de 79200 lei.

Astfel, acțiunile lui Dumbravă Sergiu întrunesc elementele constitutive a contravenției prevăzută de art. 335 Cod contravențional, ca samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, fără a se cauza vreo daună considerabilă persoanei și a considerat că, conform probelor administrate pe dosar atât la faza de urmărire penală cât și cele cercetate în ședința instanței de fond, acțiunile comise de Dumbravă Sergiu, constituie o contravenție prevăzută de art. 335 Cod contravențional, deoarece fapta ilicită comisă de către Dumbravă Sergiu nu constituie o infracțiune, pe motivul lipsei daunei în proporții mari părții vătămate Gohberg Eugenia.

Totodată, s-a constatat că, *Dumbravă Igor* în perioada anului 2013, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, aflându-se în s. Xxxx, r-nul xxxx, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere sub pretextul vânzării lui Merzîncu Dorin a automobilului de model „Ural 374”, cu n/î XXXX anul fabricării 1985, pe care l-a dus în eroare privind natura juridică a dreptului de proprietate atât lui cât și tatălui său Dumbravă Sergiu, a cerut și dobândit de la ultimul suma de 4000 euro, echivalentul conform ratei oficiale de schimb a BNM: 1 Euro/16,72 lei, ce constituia 66 880 lei, care la momentul comiterii infracțiunii constituia echivalentul a 3344 unități convenționale, sumă de bani ce a fost însușită cu titlu de preț pentru înstrăinarea automobilului, astfel, cauzând părții vătămate o daună materială considerabilă în proporții mari.

La data de 12.12.2018 acuzatorul de stat, procuror în Procuratura Hîncești, Butnariuc Mihaela a prezentat o ordonanță de modificare a învinuirii în cauza penală privind acuzarea inculpatului *Dumbravă Igor*.

În urma modificărilor operate în dispoziția art. 190 alin. (1) Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018 pentru modificarea unor acte legislative, acuzarea a modificat în cadrul examinării cauzei învinuirea adusă inculpatului Dumbravă Igor, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin (1) Cod penal.

Astfel, acțiunile lui Dumbravă Igor au fost calificate de către organul de urmărire penală conform prevederilor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, ca dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, care a produs daune considerabile.

3. Avocatul Roșca Veaceslav în numele inculpaților Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor a declarat *apel*, solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Dumbravă Sergiu învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal să fie achitat și inculpatul Dumbravă Igor, învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal să fie achitat.

În motivarea cerințelor sale s-a invocat că instanța de fond în mod intenționat a interpretat eronat atât circumstanțele speței, cât și atitudinea imparțială față de Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor, ignorând principiile prezumției nevinovăției și dreptul la un proces echitabil.

Urmare a cercetării dosarului penal s-a constatat că, Dumbravă Sergiu (tata), Dumbravă Igor (fiul) ambii locuitori ai s. Xxxx, r-nului Xxxx, au inițiat o activitate comună la prelucrarea terenurilor agricole din s. Xxxx. Din declarațiile părților rezultă că de fapt partea vătămată Gohberg Eugenia acționa în raport cu Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor în calitate de angajator. Având în vedere necesitatea apărută martorul Manolache Constantin în anul 2005 a luat parte la solicitarea lui Gohberg Eugenia, la licitația petrecută de către Ministerul Apărării, cu privire la realizarea tehnicii militare trecută la uzură. La licitația respectivă au participat doar colaboratorii Ministerului Apărării, iar la caz Manolache Constantin, care a preluat autovehiculul de model „Ural”, anul fabricației 1985, la un preț de 5100 lei. Ulterior, acest automobil a fost înmatriculat pe numele lui Manolache Constantin, cu eliberarea certificatului de înmatriculare.

Astfel, potrivit materialelor dosarului penal, la 11.12.2015 Gohberg Eugenia s-a adresat către Inspectoratul de poliție mun. Hâncești, solicitând atragerea la răspunderea penală a lui Dumbravă Sergiu.

În motivarea plângerii Gohberg Eugenia, a relatat că deține cu titlu de proprietar (f.d. 32) automobilul de model „Ural”, anul fabricației 1985, n/ î XXXX, care a fost procurat de la Manolache Constantin contra sumei de 4000 euro. Gohberg Eugenia a efectuat anumite investiții la acest bun, prin procurare de anvelope de 1000 Euro. Automobilul a fost transmis la păstrare lui Dumbravă Sergiu, în perioada 2005 – 2015.

Fiind audiată în calitate de parte vătămată în cadrul ședințelor de judecată, Gohberg Eugenia a declarat în fața instanței inițial că, a transmis suma de 4000 euro lui Manolache Constantin, ulterior s-a schimbat poziția, declarând că suma a fost transmisă Ministerului Apărării, iar pe final declarând că nu ține minte.

A mai menționat apelantul că, în cadrul cercetării circumstanțelor cazului penal, s-a constatat că proprietar al bunului mobil de model „Ural” este Manolache Constantin, care actualmente activează în cadrul Academiei de Științe din Republica Moldova, iar anterior a demisionat de la Ministerul Apărării, cu grad de colonel. În anul 2005, a fost solicitat de o rudă apropiată (care nu a fost audiată) care acționa în interesele lui Gohberg Eugenia să participe la licitația de vânzare a automobilelor militare. Ulterior, participând la licitația respectivă, a obținut dreptul de a procura automobilul relatat de model „Ural”, expus la licitație contra sumei de 4800 lei, iar adjudecat contra sumei de 5100 lei. A indicat Manolache Constantin că acest bun mobil, a fost transmis tot în anul 2005, cu perfectarea procurii lui Gohberg Eugenia, fără a percepe careva sume sau avantaje. A mai indicat Manolache Constantin că nu a încheiat vreun contract cu Gohberg Eugenia de vânzare-cumpărare, nu a primit nici un leu de la partea vătămată, deoarece a acționat la rugămintea unei rude.

Totodată, acuizarea, în momentul audierii martorului Manolache Constantin, a „evitat” adresarea întrebărilor ce vizează cine este proprietar al bunului mobil, dacă a fost procurat acest bun de Gohberg Eugenia, valoarea tranzacției, probe în acest sens.

În perioada transmiterii bunului 2005-2015, în posesia lui Dumbravă Sergiu, partea vătămată Gohberg Eugenia, nu avea la dispoziție nici un drept real în a administra acest bun, drept apărut doar la 26.11.2015, adică cu câteva zile înaintea adresării către IP Hîncești, odată cu încheierea contractului de comodat. Însă, acest contract de comodat, potrivit prevederilor art. 859-864 Cod civil, în redacția de până la modernizare 01.03.2019, este cu titlu gratuit.

Subsecvent, întru a constata existența componentei contravenției prevăzută la art. 335 (dar din textul sentinței se indică - se recunoaște vinovat Dumbravă Sergiu în comiterea contravenției prevăzute de art. 353 Cod contravențional), instanța urma a ține cont că, samavolnicia se exprimă prin realizarea unui drept efectiv sau presupus, într-o modalitate care se contrazice cu ordinea stabilită de lege sau de alte acte normative.

Pentru contravenția de samavolnicie, în mod obligatoriu, este necesară realizarea unui drept efectiv sau presupus, în caz contrar, lipsește componenta de contravenție respectivă.

Însă, proprietarul automobilului de model „Ural”, Manolache Constantin nu a formulat pretenții față de Dumbravă Sergiu, cu privire la restituirea bunului sau contravaloarea acestuia.

Mai mult, la dosar nu există probe care vor demonstra faptul transmiterii bunului fie prin încheierea actului de predare-preluare, fie de transmitere la păstrare.

Or, la caz, există doar raporturi de ordin civil, prin care partea lezată într-un drept poate realiza acest interes prin adresarea în ordinea civilă cu acțiunea respectivă.

A considerat apelantul că, modalitatea de apărare aleasă de Gohberg Eugenia, susținută de organul de urmărire penală și ulterior de către instanța de fond sunt contrare legislației și denotă persistența unor interese de ordin material.

Însă, în cadrul cercetării dosarului penal în cauză, nu o singură dată s-a constatat că partea vătămată Gohberg Eugenia nu are nimic comun cu obiectul examinat - bunul mobil pretins a fi deposedat. Urmare a circumstanțelor cauzei s-a constatat că proprietarul automobilului de model „URAL”, Manolache Constantin nu revendică careva obiecții față de Dumbravă Igor, privind bunul relatat.

A mai menționat apelantul că nu este clară poziția atât din partea acuzatorului, cât și instanței de fond, modul prin care s-a stabilit valoarea prejudiciului. Încă la etapa de urmărire penală, urma a fi efectuată o evaluare - expertiza merceologică asupra automobilului, fiind determinată valoarea reală a acestuia și încadrarea/calificarea faptei, prin aplicarea corectă a normelor Codului penal.

Consideră apelantul că, faptele invocate nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal, deoarece este prezent un litigiu civil, potrivit circumstanțelor cărora, automobilul „URAL” a fost dobândit cu titlu de proprietar de către Manolache Constantin în anul 2005. Partea vătămată Gohberg Eugenia, în anul 2005 a transmis acest bun lui Dumbravă Sergiu, fiind utilizat în scopuri comune de antreprenariat desfășurat în localitatea Xxxx. În perioada anilor 2005 - 2015, Gohberg Eugenia nu s-a interesat de soarta bunului, și doar în 2015, odată cu divizarea afacerii comune cu Dumbravă Sergiu, și-a reamintit de un bun care nu îi aparține.

Or, nu există probe ce ar demonstra că Dumbravă Igor a acționat premeditat și

a urmărit scopul obținerii unui bun ilicit prin înșelăciune, or, faptul că acesta a activat în comun cu Gohberg Eugenia, folosind un bun în afaceri unei alte persoane, nu este un indiciu clar. Proprietarul bunului, care este în drept să pretindă la acest bun, nu a apelat către organul de urmărire penală, nu a formulat alte obiecții către apelant. Faptul că, între Gohberg Eugenia și Dumbravă Sergiu (și nu Dumbravă Igor), a existat o înțelegere cu privire la desfășurarea activității de antreprenoriat, relații care sunt reglementate de legislația civilă, nu poate servi temei de răzbunare, cu implicarea organelor de drept.

În legătură cu faptul că, valoarea bunului constituie suma mai mare de 1000 lei, fapt ce cade sub reglementarea pozițiilor la art. 208, 209, 210 Cod civil, în redacția de până la modernizarea, Gohberg Eugenia urma să încheie un contract, cu respectarea prevederilor la art. 666, 680 Cod civil.

La depunerea plângerii din 11.12.2015 (f.d. 8), Gohberg Eugenia a indicat că a transmis bunul lui Dumbravă Sergiu, iar tehnica aparține societății. Din declarațiile părții vătămate Gohberg Eugenia rezultă că, Dumbravă Igor, a fost angajat cu titlu de salariat, exercitând funcția de tractorist. În astfel de împrejurări persistă relațiile de muncă, iar, în cazul în care un salariat a cauzat un prejudiciu angajatorului, ultimul a fost în drept să acționeze conform art. 327-328, 333 - 344 Codul muncii.

4. Prin decizia din 24 februarie 2021 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, apelul a fost admis, casată total sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

A fost încetat procesul penal pornit în privința lui Dumbravă Sergiu învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta săvârșită de acesta constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 335 Cod contravențional.

Procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale.

Dumbravă Igor a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost respinsă acțiunea civilă înaintată de Gohberg Eugenia privind repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

Instanța de apel a reținut că la adoptarea soluției, prima instanță, urma să rețină faptul că, în acord cu prevederile art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct. 5)–9), 285 alin.(1) pct.1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

În contextul dat, prima instanță, recunoscându-l vinovat pe inculpatul Dumbravă Igor de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și constatând faptul că, la data pronunțării sentinței de condamnare a expirat termenul

de prescripție de tragere la răspundere penală, urma să pronunțe o sentințe de condamnare, cu liberarea de pedeapsă a inculpatului în conformitate cu art. 60 Cod penal. Or, soluția primei instanțe de a pronunța o sentință de condamnare, cu liberarea inculpatului de răspunderea penală, pe motivul expirării termenului prescripției tragerii la răspundere penală contravine voinței legiuitorului reglementată în conținutul art. 389 alin. (4), pct. 3) Cod de procedură penală.

Prin rechizitoriu, inculpatului Dumbravă Sergiu i s-a incriminat comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, individualizată prin - samavolnicia, adică exercitarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, dacă s-au cauzat daune în proporții mari intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Prin sentință, prima instanță a încetat procesul penal intentat în privința inculpatului Dumbravă Sergiu în baza art. 352 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta acestuia constituie o contravenție, respectiv, prima instanță l-a recunoscut vinovat pe Dumbravă Sergiu de comiterea contravenției prevăzute de art. 353 Cod contravențional și a încetat procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu în baza art. 335 Cod contravențional, din motivul prescripției termenului de tragere la răspundere contravențională.

În acest sens, prima instanță l-a recunoscut vinovat pe Dumbravă Sergiu de comiterea contravenției prevăzute de art. 353 Cod contravențional (ultragierea colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept, opunerea de rezistență), dar a încetat procesul contravențional în baza altei contravenții, și anume prevăzute de art. 335 Cod contravențional (samavolnicia), în aceste condiții, instanța de apel a constatat că, concluziile primei instanțe sunt contradictorii și care nu pot fi corectate, decât prin desființarea totală a sentinței, or, aceste divergențe afectează circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei ce îl vizează pe inculpatul Dumbravă Sergiu, îndeosebi încadrarea juridică a faptei și survenirea răspunderii penale/contravenționale pentru fapta comisă.

În continuare, cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, instanța de apel a stabilit că acțiunile inculpatului Dumbravă Igor cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal - escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase în privința naturii, care a produs daune considerabile, iar acțiunile inculpatului Dumbravă Sergiu urmează a fi reîncadrate din prevederile art. 352 alin. (1) Cod penal, în baza art. 335 Cod contravențional, - samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune.

Raportând motivele invocate în cererea de apel la materialele cauzei penale, instanța de apel a conchis că argumentele invocate de partea apărării nu își găsesc confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale, motiv pentru care a respins

solicitarea de apel formulată de avocatul Roșca Veaceslav privind pronunțarea unei sentințe de achitare.

Instanța de apel a reținut astfel că în cadrul ședinței de judecată au fost prezentate suficiente probe pertinente, concludente, veridice și utile, care demonstrează pe deplin vinovăția inculpatului Dumbravă Igor în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal. Totodată, instanța de apel în vederea neagravării situației inculpatului Dumbravă Sergiu în propriul apel, a încadrat acțiunile acestuia în baza art. 335 Cod contravențional, așa cum, în cadrul cercetării judecătorești nu a fost stabilit nici un temei de achitare a inculpatului în conformitate cu art. 390 Cod de procedură penală.

Referitor la inculpatul Dumbravă Igor, instanța de apel a reținut că, în perioada anului 2013 a comis fapta prejudiciabilă prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal. În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1), lit. b) Cod penal, termenul de prescripție a început să curgă din ziua săvârșirii infracțiunii – perioada anului 2013 și care are termenul de expirare în perioada anului 2018, astfel din acel moment au expirat peste 5 ani.

Din materialele cauzei penale rezultă că termenul de prescripție nu a fost întrerupt, la caz, nu a fost constatat că inculpatul a săvârșit o infracțiune pentru care, conform Codului penal, poate fi aplicată pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 2 ani, la fel, termenul de prescripție nu a fost suspendat, inculpatul nu s-a sustras de la urmărirea penală sau de la judecată, iar în consecință, se atestă că termenul de prescripție de tragere la răspundere penală de 5 ani a expirat în perioada anului 2018.

În circumstanțele indicate, reieșind din prevederile art. 60 Cod penal s-a constatat că, pentru fapta prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, imputată inculpatului Dumbrava Igor, a intervenit termenul de prescripție de tragere la răspundere penală a persoanei, condiții în care procesul penal urmează a fi încetat. Totodată, coroborat prevederile normelor citate și ale art. 332 alin. (1) Cod procedură penală, procesul penal în privința inculpatului Dumbravă Igor învinuit în baza art.190 alin. (1) Cod penal, urmează a fi încetat, cu liberarea inculpatului de pedeapsa penală, în legătură cu intervenirea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Cu referire la învinuirea înaintată inculpatului Dumbravă Sergiu, s-a stabilit că prin rechizitoriu inculpatului i s-a incriminat comiterea faptei prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, astfel, a constatat că potrivit învinuirii formulate, timpul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, aduse lui Dumbravă Sergiu este perioada anului 2013.

Astfel, acordând eficiență prevederilor art. 126 Cod penal, a constatat că, în perioada anului 2013, potrivit Hotărîrii nr. 951 din 20.12.2012 a Guvernului Republicii Moldova, privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie prognozat pentru anul 2013, salariul mediu lunar prognozat pe economie a constituit sumă de 3850 lei, iar prin urmare prejudiciul cauzat nu intră în aceste limite, valoarea minimă fiind de 79200 lei.

Urmare, instanța de apel a încadrat acțiunile comise de Dumbravă Sergiu în

baza contravenției prevăzută de art. 335 Cod contravențional, deoarece fapta ilicită comisă de către Dumbravă Sergiu nu constituie o infracțiune, pe motivul lipsei daunei în proporții mari părții vătămate Gohberg Eugenia.

Instanța de apel a mai constatat că, potrivit materialelor cauzei, contravenția a fost comisă în perioada anului 2013, iar până la momentul judecării s-a depășit termenul de prescripție de tragere la răspundere contravențională, motiv din care instanța de apel a considerat necesar de a înceta procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Instanța de apel a dispus respingerea acțiunii civile înaintată de partea civilă Gohberg Eugenia privind recuperarea prejudiciului material în sumă de 4000 Euro, deoarece pornind de la prevederile art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar potrivit actului de învinuire și situației faptice stabilite, părții vătămate și civile Gohberg Eugenia nu i-a fost cauzat un prejudiciu material legat de săvârșirea acțiunii de samavolnicie din partea lui Dumbravă Sergiu, ce se exprimă în cheltuieli prevăzute la art.219 alin.(2), (3) Cod de procedură penală.

În continuare, au fost respinse alegerile apelantului avocatului Roșca Veaceslav referitor la existența unor raporturi de ordin civil, prin care partea lezată într-un drept poate realiza acest interes prin adresarea în ordinea civilă cu acțiunea respectivă, or, în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit faptul că, Dumbravă Sergiu, aflându-se în posesia temporară a automobilului de model „Ural 374”, cu numărul de înmatriculare XXXX, despre care cunoștea cu certitudine că îi este străin, însă considerând în mod arbitrar și samavolnic că este proprietarul legal asupra acestui bun, care i-a revenit în contul unei datorii dar despre care cunoștea că aparține real cet. Gohberg Eugenia, care l-a procurat în anul 2004 de la Manolache Constantin contra sumei de 4000 euro, a urmărit scopul realizării unui profit ilegal, ducându-l în eroare pe Merzîncu Dorin cu privire la natura juridică a dreptului de proprietate asupra acestui vehicul, susținând eronat că este proprietarul vehiculului și că deține dreptul de proprietate și actele asupra acestuia, s-a înțeles cu acesta de a-l vinde lui Merzîncu Dorin contra sumei de 4000 Euro, bani care ulterior i-au fost transmiși feciorului Dumbravă Igor, care, la rândul său a acționat în mod ilegal, cunoscând despre faptul unei înțelegeri care a avut loc anterior între tatăl său Dumbravă Sergiu cu Merzîncu Dorin cu privire la vânzarea ultimului a acestui automobil, a primit suma de 4000 Euro.

Tot în acest sens, au fost apreciate critic argumentele invocate de către avocatul Roșca Veaceslav referitor la faptul că, proprietarul automobilului de model „Ural”, Manolache Constantin nu a formulat pretenții față de Dumbravă Sergiu, cu privire la restituirea bunului sau contravaloarea acestuia, or, aceste circumstanțe nu și-au găsit confirmare în baza probelor administrate la dosar, deoarece partea vătămată Gohberg Eugenia în anul 2005 a procurat de la Manolache Constantin camionul de model „Ural” pentru care a achitat suma de 4000 Euro și care a și depus plângere la organul de urmărire penală.

Instanța de apel a apreciat ca fiind pertinente și concludente declarațiile părții vătămate Gohberg Eugenia care a declarat că, despre faptul înstrăinării acelu

camion ar fi aflat de la Merzîncu Dorin, când a fost telefonată, însă dreptul de a înstrăina bunul nu l-a transmis nimănui. Camionul a fost procurat ca persoană fizică și după ce a fost lăsat acolo, familia Dumbravă l-au dezmembrat. Manolache Constantin nu are careva pretenții față de ea și nu a reușit să înmatriculeze acel camion pe numele ei sau a firmei, pentru camion a achitat suma de 3000 euro și pentru anvelope aparte încă 1000 euro. Declarațiile părții vătămate Gohberg Eugenia coroborează cu declarațiile martorului Manolache Constantin, care în cadrul ședinței de judecată a confirmat că, Gohberg Eugenia având nevoie de un camion de acel gen, l-a rugat să se înscrie pe listă pentru procurarea camionului, ultima a mers a ales mașina, a achitat suma, camionul a fost scris pe el, la care acesta i-ar fi întocmit procură prin care i-a transmis drepturile asupra acelui camion. Suma pentru camion a fost achitată de către Gohberg E. direct în casă ministerului, dar nu-și amintește ce sumă a fost și că el nu a primit nici o sumă de bani.

În ceea ce privește poziția avocatului Roșca Veaceslav care a invocat în repetate rânduri că de fapt, ”partea vătămată Gohberg Eugenia în anul 2005, a transmis acest bun lui Dumbravă Sergiu, fiind utilizat în scopuri comune de antreprenariat desfășurat în localitatea Xxxx, în perioada anilor 2005 - 2015, Gohberg Eugenia nu s-a interesat de soarta bunului și doar în 2015, odată cu divizarea afacerii comune cu Dumbravă Sergiu, și-a reamintit de un bun care nu îi aparține”, instanța de apel a apreciat că această stare de fapt nu constituie un temei de înlăturare a răspunderii de către Dumbravă Sergiu, deoarece, ultimul anume ca urmare a faptului că se afla în posesia temporară a camionului și despre care cunoștea cu certitudine că îi este străin și în mod arbitrar și samavolnic că este proprietarul legal asupra acestui bun, care i-a revenit în contul unei datorii, dar despre care cunoștea că aparține real cet. Gohberg Eugenia, care l-a procurat în anul 2004 de la Manolache Constantin contra sumei de 4000 Euro, a urmărit scopul realizării unui profit ilegal, ducându-l în eroare pe Merzîncu Dorin cu privire la natura juridică a dreptului de proprietate asupra acestui vehicul, susținând eronat că este proprietarul vehiculului și deține dreptul de proprietate și actele asupra acestuia, s-a înțeles cu acesta de a-l vinde lui Merzîncu Dorin contra sumei de 4000 Euro.

Cu referire la alegațiile avocatului Roșca Veaceslav potrivit căruia, nu este clară poziția atât din partea acuzatorului, cât și instanței de judecată, referitor la modul prin care s-a stabilit valoarea prejudiciului, încă la etapa de urmărire penală, urma a fi efectuată o evaluare - expertiza merceologică asupra automobilului, pentru a determina valoarea reală a acestuia, instanța de apel a respins ca fiind nefondate, or, prin probele administrate și analizate supra organul de urmărire penală a stabilit costul camionului de model „Ural”, fiind apreciate de instanța de apel ca pertinente și concludente întru constarea valorii prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale inculpaților în sumă de 4000 Euro, echivalentul conform ratei oficiale de schimb a BNM: 1 Euro/16,72 lei, ce constituia 66880 lei, care la momentul comiterii infracțiunii constituia echivalentul a 3344 unități convenționale.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu *recurs* ordinar de către avocatul Veaceslav Roșca cu inculpații, prin care invocând incidența a dispozițiilor art. 427 alin. (1) *pct. 6), 7), 8) și 12)* Cod de procedură penală, au solicitat casarea deciziei și

sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul Dumbravă Sergiu învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal să fie achitat și inculpatul Dumbravă Igor învinuit în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal, să fie achitat.

Recurenții au invocat că din decizia instanței de apel nu rezultă că instanța și-a expus poziția asupra cerinței invocate dar, de fapt s-a omis expunerea argumentelor la admiterea apelului, lipsește latura subiectivă.

Astfel, instanța de apel în mod intenționat a interpretat eronat atât circumstanțele speței, cât și norme de ordin material și procedural penale, manifestând pe tot parcursul o atitudine imparțială față de Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor, ignorând principiile prezumției nevinovăției și dreptul la un proces echitabil.

Mai mult, este eronată poziția instanței de apel care a calificat statutul părții vătămate Gohberg Eu., drept proprietar al mijlocului de transport. Totodată, partea vătămată nu a revendicat cerința de restituire a bunului, punând accentul pe încasarea prejudiciului de 4000 euro.

Subsecvent, gradul prejudiciabil al samavolniciei constă în încălcarea modului stabilit de realizare de către cetățeni a drepturilor lor, ori, samavolnicia nu poate fi executată pasiv. Ea este o acțiune, adică presupune executarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar.

Prin urmare, instanța de judecată, la determinarea componenței faptei contravenționale urma în mod explicit să argumenteze sentința cu referire la interpretarea dispoziției normei materiale privind - acțiuni contrare modului stabilit și legalitatea acestora.

Totodată, la dosar nu există probe care vor demonstra faptul transmiterii bunului fie prin încheierea actului de predare-preluare, fie de transmitere la păstrare.

6. Prin decizia din 17 ianuarie 2022 al Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că din conținutul sentinței rezultă că, prima instanță la examinarea cauzei, a încadrat acțiunile inculpatului Dumbravă Igor în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, reținând fapta așa cum a fost indicată în rechizitoriu- „...urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere...”, însă le-a încadrat conform calificativelor din redacția nouă a dispoziției art. 190 alin. (1) Cod penal, și anume: „...dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinat de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile.”

În acest context, instanța de recurs a constatat că prima instanță, la judecarea cauzei nu a ținut cont că fapta incriminată inculpatului Dumbravă Igor a fost comisă în perioada anului 2013, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor operate la art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018.

Astfel, în acțiunile inculpatului au fost reținute semnele calificative ale infracțiunii de escrocherie potrivit redacției noi, care la acel moment - în perioada

anului 2013, nu erau prevăzute de legea penală, or coroborat cu prescripțiile din art. 8, 10 și 118 alin. (2) Cod penal, că infracțiunea de escrocherie nu a fost decriminalizată după modificările operate în art. 190 Cod penal prin Legea nr. 179 din 26.07.2018, în vigoare din 17.08.2018, iar redacția nouă a normei în cauză nu înlătură caracterul infracțional al faptei, nu ușurează pedeapsa și nu ameliorează în alt mod situația persoanei ce a comis infracțiunea, adică nu are efect retroactiv, acțiunile făptuitorului urmau a fi încadrate conform legii penale în vigoare la momentul săvârșirii faptei, fiind o normă care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite.

În contextul erorilor enunțate supra, rezultă că, instanța de apel nu a judecat cauza penală în corespundere cu exigențele prevăzute de lege, deoarece nu a verificat dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile contestate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de apel fără a dezbate constatările făcute de primă instanță și fără a motiva din ce probe rezultă constatările sale, a conchis statutul părții vătămate Gohberg Eugenia, drept proprietar al mijlocului de transport în pofida faptului că din materialele cauzei se constată atât din declarațiile martorului Manolache Constantin că el este de fapt proprietar al mijlocului de transport și că din declarațiile acestuia rezultă că nu a încheiat vreun contract cu Gohberg Eugenia de vânzare-cumpărare, cât și din declarațiile părții vătămate Gohberg Eugenia care a mai indicat că ea este posesor temporar a automobilului (în baza contractului de comodat f.d.44, vol. I) iar proprietar al bunului este Manolache Constantin, or, posesiunea asupra automobilului nu semnifică dreptul de proprietate.

Mai mult ca atât, instanța de apel în decizie doar a făcut o enumerare a probelor, a descris conținutul acestora și a dat prioritate doar a unor declarații ale părții vătămate Gohberg Eugenia fără a le corobora cu ansamblul de probe administrate pe caz, de vreme ce după administrarea întregului probatoriu, instanța de judecată stabilește adevărul evaluând în acest scop atât mijloacele de probă administrate în cursul urmăririi penale cât și pe cele din cursul judecății.

Instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile apelantului invocate în apelul declarat și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză, or, instanța de apel constatând că fapta săvârșită de către Dumbravă Sergiu constituie o contravenție administrativă și încadrând-o în baza art. 335 Cod contravențional, conform semnelor calificative: samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune, nu a valorificat elementele constitutive a contravenției prevăzută de art. 335 Cod Contravențional.

În contextul dat, instanța de apel nu s-a expus asupra alegației apărării care opinează că proprietarul automobilului de model «URAL», Manolache Constantin care nu a formulat pretenții față de Dumbravă Sergiu, cu privire la restituirea bunului sau contravaloarea acestuia.

7. Prin decizia din 29 iunie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, apelul a fost admis, casată total sentința, inclusiv din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță.

A fost încetat procesul penal pornit în privința lui Dumbravă Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta săvârșită de acesta constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 335 Cod contravențional. Procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale.

Dumbravă Igor a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă penală în temeiul art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost respinsă acțiunea civilă înaintată de Gohberg Eugenia privind repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

În rezultatul cercetării probatoriului, instanța de apel a constatat următoarele circumstanțe de fapt: Dumbravă Sergiu, în perioada anului 2013, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, în satul Xxxx, raionul Hîncești, aflându-se în posesia temporară a automobilului de model „Ural 374”, cu numărul de înmatriculare XXXX, anul fabricării 1985, despre care cunoștea cu certitudine că îi este străin, însă considerând în mod arbitrar și samavolnic că este proprietarul legal asupra acestui bun, care i-a revenit în contul unei datorii dar despre care cunoștea că aparține real cet. Gohberg Eugenia, care l-a procurat în anul 2004 de la Manolache Constantin contra sumei de 4 000 Euro, echivalentul conform ratei oficiale medii de schimb a BNM: 1 Euro = 15.32 lei MD, ce constituia 61,280 lei MD, urmărind scopul realizării unui profit ilegal, ducând în eroare pe Merzîncu Dorin cu privire la natura juridică a dreptului de proprietate asupra acestui vehicul, susținând eronat că este proprietarul vehiculului și deține dreptul de proprietate și actele asupra acestuia, s-a înțeles cu acesta de a-l vinde lui Merzîncu Dorin contra sumei de 4 000 Euro, bani care ulterior i-au fost transmiși feciorului Dumbravă Igor, care, la rândul său a acționat în mod ilegal, cunoscând despre faptul unei înțelegeri care a avut loc anterior între tatăl său Dumbravă Sergiu cu Merzîncu Dorin cu privire la vânzarea ultimului a acestui automobil, a primit suma de 4 000 Euro, cauzând în asemenea mod părții vătămate Gohberg Eugenia o daună materială considerabilă. Inculpatul Dumbravă Igor în perioada anului 2013, data exactă de către organul de urmărire penală nu a fost stabilită, aflându-se în satul Xxxx, raionul Xxxx urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere sub pretextul vânzării lui Merzîncu Dorin a automobilului de model „Ural 374”, cu numărul de înmatriculare XXXX, anul fabricării 1985, pe care l-a dus în eroare privind natura juridică a dreptului de proprietate atât lui cât și tatălui său Dumbravă Sergiu, a cerut și dobândit de la ultimul suma de 4 000 Euro, echivalentul conform ratei oficiale de schimb a BNM: 1 Euro/16,72 lei, ce constituia 66 880 lei MD, care la momentul comiterii infracțiunii constituia echivalentul a 3344 unități convenționale, sumă de bani ce a fost însușită cu titlu de preț pentru înstrăinarea automobilului, astfel, cauzând părții vătămate o daună materială considerabilă.

Instanța de apel a reținut că la 26.07.2018 a fost adoptată o nouă redacție a art.

190 alin. (1) Cod penal - „Escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în privința naturii, calităților substanțiale ale obiectului, părților (în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic) actului juridic nul sau anulabil, ori dacă încheierea acestuia este determinată de comportamentul dolosiv sau viclean care a produs daune considerabile...”.

Prin modificările legislative ale art. 190 Cod penal, legislatorul n-a decriminalizat escrocheria, n-a schimbat conceptul escrocheriei sau conținutul ei, dar a înlocuit sintagmele prea generale, cum erau înșelăciunea sau abuzul de încredere, cu fapte prejudiciabile, metode și mijloace de comitere a escrocheriei mai concrete, mai clare.

Subsecvent, Curtea Constituțională a constatat că practica aplicării art. 190 Codul penal în varianta anterioară implica o interpretare extensivă. Și în pct. 23 al Deciziei Curții Constituționale din 15 noiembrie 2018 indică: ”Astfel, Curtea admite că prin noua redacție a articolului 190 alin. (1) din Codul penal a fost detaliată latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie, legislatorul urmărind scopul eliminării acestei interpretări extensive defavorabile”. Deci, din contra, noua redacție a art.190 Codul penal nu decriminalizează acțiunile de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, dar le concretizează în scopul evitării unor interpretări extensive defavorabile.

Potrivit învinuirii formulate, timpul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal, aduse lui Dumbravă Sergiu este perioada anului 2013. Conform prevederilor art. 126 alin. (1) Cod penal (în redacția Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 207 din 29.07.2016 în vigoare din 07.11.2016): „Se consideră proporții mari valoarea bunurilor sustrase, dobândite, primite, fabricate, distruse, utilizate, transportate, păstrate, comercializate, trecute peste frontiera vamală, valoarea pagubei pricinuite de o persoană sau de un grup de persoane, care depășește 20 de salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei”.

Instanța de apel a constatat că, potrivit învinuirii și acțiunii civile înaintate de către Gohberg Eugenia, inculpatul Dumbravă Sergiu ar fi cauzat părții vătămate un prejudiciu în valoare de 4000 Euro, echivalentul a 66880 lei.

Pe cale de consecință, instanța de apel, a stabilit existența în acțiunile lui Dumbrava Sergiu în perioada anului 2013 celor două elemente a samavolniciei – exercitarea dreptului presupus în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, însă la caz, nu a constatat al treilea element a samavolniciei penale, cauzarea de daune în proporții mari părții vătămate, ori valoarea prejudiciului material cauzat în suma de 66880 lei este sub limita minimă a proporțiilor mari stabilite începând de la sumă de 79200 lei.

Cu privire la calitatea părții vătămate în persoana Eugenie Gohberg, instanța de apel a statuat că aceasta, are titlu de posesor al automobilului respectiv, fapt constat prin contractul de comodat (vol. I, f.d.44), și prin urmare îi revine calitatea procesuală de parte vătămată.

Instanța de apel a stabilit că, este justificată participarea Gohberg Eugenia în calitate de parte vătămată în prezenta cauza penală, ori, în cazul sustragerilor primează posesia asupra bunului față de dreptul de proprietate asupra bunului.

Ținând cont de data comiterii faptelor și data examinării cauzei, sau constatat a fi expirate termenele de prescripție de tragere la răspundere penală și la răspundere contravențională.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu *recurs* de către avocatul Veaceslav Roșca în numele inculpaților, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitarea inculpaților Dumbravă Igor și Dumbravă Sergiu.

Recurentul a invocat că din decizia instanței de apel nu rezultă că instanța și-a expus poziția asupra cerinței invocate dar, de fapt s-a omis expunerea argumentelor la admiterea apelului, lipsește latura subiectivă.

A menționat recurentul că, instanța de apel în mod intenționat a interpretat eronat atât circumstanțele speței, cât și norme de ordin material și procedural penale, manifestând pe tot parcursul o atitudine imparțială față de Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor, ignorând principiile prezumției nevinovăției și dreptul la un proces echitabil.

A considerat că este eronată poziția instanței de apel referitor la confirmarea statutului părții vătămate Gohberg Eu., drept proprietar al mijlocului de transport "URAL", iar aceasta nu a revendicat cerința de restituire a bunului, punând accentul pe încasarea prejudiciului în sumă de 4000 euro.

A reiterat recurentul că, gradul prejudiciabil al samavolniciei constă în încălcarea modului stabilit de realizare de către cetățeni a drepturilor lor, ori, samavolnicia nu poate fi executată pasiv. Ea este o acțiune, adică presupune executarea unui drept legitim sau presupus în mod arbitrar.

Consideră recurentul că, instanța de apel, la determinarea componentei faptei contravenționale urma în mod explicit să argumenteze soluția cu referire la interpretarea dispoziției normei materiale privind - acțiuni contrare modului stabilit și legalitatea acestora. Or, la dosar nu există probe care ar demonstra faptul transmiterii bunului fie prin încheierea actului de predare-preluare, fie de transmitere la păstrare.

Menționează recurentul că, nu există probe ce ar demonstra că Dumbravă Igor a acționat premeditat și a urmărit scopul obținerii unui bun ilicit prin înșelăciune, or faptul că acesta a activat în comun cu Gohberg Eugenia, folosind un bun în afaceri unei alte persoane, nu este un indiciu clar după care s-ar deduce că în acțiunile ultimului sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal, iar proprietarul bunului, nu a formulat obiecții.

Consideră recurentul că toate cele menționate supra denotă că instanța de apel vădit tendențios și pripit s-a expus asupra vinovăției inculpaților de comiterea infracțiunii imputate și contravenției săvârșite, fără a le fi respectate garanțiile procesuale.

9. În temeiul art. 431 alin. (1), pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul, a prezentat referință pe marginea recursului declarat, pledând pentru inadmisibilitatea

recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat, din motiv că instanța de apel a adoptat o decizie legală și motivată.

10. Judecând recursul în baza actelor din dosar, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că acesta este admisibil, din care considerente urmează a fi examinat în fond cu admiterea acestuia, din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023) și a declarat recursul în termen.

Conform prevederilor art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023, pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza *temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului*.

Potrivit prevederilor art. 433 alin. (1) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), dacă este considerat admisibil, un complet din 3 judecători examinează recursul în fond.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), judecând recursul instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, care a dus la adoptarea unei hotărâri neîntemeiate, totodată verificând dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept în privința persoanelor care l-au declarat.

Potrivit art. 414 alin.(1)-(2) Cod de procedură penală, în vigoare la data judecării cauzei în instanța de apel, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

În conformitate cu art. 414 alin.(4)-(5) Cod de procedură penală, în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma

cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, completul de judecată menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Completul de judecată stabilește ca pentru declararea recursului, recurentul a indicat prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6), 7), 8), 12) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, completul de judecată reține că hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, deoarece la o nouă rundă a procedurilor de judecare a cauzei în ordine de apel, nu au fost respectate pe deplin prevederile Codului de procedură penală cu privire la rejudecarea cauzei.

Completul de judecată ține să menționeze că potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

În conformitate cu art. 436 alin.(1)-(2) Cod de procedură penală, procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărârii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Completul de judecată constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate pe deplin la rejudecarea cauzei în apel după casarea hotărârii în recurs, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, întrucât decizia contestată nu conține motive clare pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Având în vedere prevederile legale citate, completul de judecată remarcă, că în decizia din 17 ianuarie 2022 al Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, prin care a fost dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, au fost evidențiate erorile care urmau a fi înlăturate de către instanța de apel la o nouă rejudecare, însă aspectele evidențiate au fost lăsate fără soluționare sau examinate superficial.

Instanța de recurs prin decizia din 17 ianuarie 2022 a casat total decizia instanței de apel și a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, motivând prin faptul că: „... *instanța de apel judecând cauza potrivit modului stabilit pentru prima instanță, instanța de apel a casat integral sentința primei instanțe inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și a pronunțat o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru*

prima instanță prin care a decis: Încetarea procesului penal pornit în privința lui Dumbravă Sergiu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 352 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta săvârșită de acesta constituie o contravenție administrativă prevăzută de art. 335 Cod contravențional. Procesul contravențional în privința lui Dumbravă Sergiu a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție a răspunderii contravenționale.

Colegiul menționează că, expunerea evazivă și lipsită de motivare a instanței de apel asupra motivelor invocate de apărare, nu este suficientă pentru o decizie întemeiată, care trebuie să fie motivată atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare și cu respectarea principiului contradictorialității în procesul penal, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea.

Astfel, instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile apelantului invocate în apelul declarat și nu a formulat o motivare corespunzătoare vizavi de chestiunile care au importanță decisivă în cauză, or, instanța de apel constatând că fapta săvârșită de către Dumbravă Sergiu constituie o contravenție administrativă și încadrând-o în baza art. 335 Cod contravențional, conform semnelor calificative: samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație, dacă fapta nu constituie infracțiune, nu a valorificat elementele constitutive a contravenției prevăzută de art. 335 Cod Contravențional.

În contextul dat, Colegiul evidențiază că instanța de apel nu s-a expus asupra alegației apărării care opinează că proprietarul automobilului de model «URAL», Manolache Constantin care nu a formulat pretenții față de Dumbravă Sergiu, cu privire la restituirea bunului sau contravaloarea acestuia.

Instanța de apel fără a dezbate constatările făcute de primă instanță și fără a motiva din ce probe rezultă constatările sale, a conchis statutul părții vătămate Gohberg Eugenia, drept proprietar al mijlocului de transport în pofida faptului că din materialele cauzei se constată atât din declarațiile martorului Manolache Constantin că el este de fapt proprietar al mijlocului de transport și că din declarațiile acestuia rezultă că nu a încheiat vreun contract cu Gohberg Eugenia de vânzare-cumpărare, cât și din declarațiile părții vătămate Gohberg Eugenia care a mai indicat că ea este posesor temporar a automobilului (în baza contractului de comodat f.d.44, vol. I) iar proprietar al bunului este Manolache Constantin, or, posesiunea asupra automobilului nu semnifică dreptul de proprietate.

De asemenea, din decizia instanței de apel nu rezultă nici un element de raționament juridic atunci când afirmă pe de o parte că „... Dumbravă Sergiu cu Merzîncu Dorin cu privire la vânzarea ultimului a acestui automobil, a primit suma de 4 000 Euro, cauzând în asemenea mod părții vătămate Gohberg Eugenia o daună materială considerabilă.”(pct. 5.3. a deciziei recurate), apoi că „ ... potrivit învinuirii și acțiunii civile înaintate de către Gohberg Eugenia, inculpatul Dumbravă Sergiu ar fi cauzat părții vătămate un prejudiciu în valoare de 4000 Euro, echivalentul a 66880 lei.”(pct. 5.9.3. a deciziei recurate), ca în final să constate că „ ... va dispune respingerea acțiunii civile înaintată de partea civilă Eugenia

Gohberg împotriva lui Dumbravă Sergiu și Dumbravă Igor privind recuperarea prejudiciului material în sumă de 4000 Euro, deoarece reieșind din prevederile art.325 alin.(1) CPP al RM, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar potrivit actului de învinuire și situației faptice stabilite, părții vătămate și civile Gohberg Eugenia nu i-a fost cauzat prejudiciu material legat de săvârșirea acțiunii de samavolnicie din partea lui Dumbravă Sergiu, ce se exprimă în cheltuieli prevăzute la art.219 alin.(2), (3) CPP”(pct. 5.11. a deciziei recurate).

La fel, se reține ca fiind neclară și insuficient de argumentată din constatările deciziei instanței de apel, poziția acesteia de respingere a alegațiilor apărării referitor la modul prin care s-a stabilit valoarea prejudiciului, la materialele cauzei lipsind un raport de evaluare a bunului, aceasta expunându-se sumar că prin probele administrate și analizate supra organul de urmărire penală a stabilit costul camionului de model „Ural”, fiind apreciate de instanța de apel ca pertinente și concludente întru constarea valorii prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale inculpaților în sumă de 4000 Euro, echivalentul conform ratei oficiale de schimb a BNM: 1 Euro/16,72 lei, ce constituia 66 880 lei MD, care la momentul comiterii infracțiunii constituia echivalentul a 3344 unități convenționale, dar din care probe a dedus valoarea prejudiciului, aceasta nu a indicat or, din declarațiile părții vătămate se constată că aceasta pe de o parte declară că nu ține minte valoarea deoarece nu a fost încheiat un contract, iar de altă parte declară că valoarea finală a automobilului este de 4000 Euro, 3000 Euro au fost achitate lui Manolache și 1000 Euro pentru cauciucuri după care a indicat că bunul a fost evaluat la 5100 lei, iar în final declară că nu ține minte cui au fost transmiși banii (f.d.71-73, vol. II).

Or, în speță, instanța de apel în rezultatul judecării apelului, urma să cerceteze amănunțit aspectele învinuirii înaintate, în coroborare cu probele administrate, pe care urma să le aprecieze conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală și în concluziile sale să motiveze admiterea unor probe sau respingerea altora (art. 394 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală). Însă, contrar acestor stricte prevederi legale, instanța de apel s-a pronunțat insuficient de clar asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, efectuând o analiză și motivare neconvingătoare a concluziilor sale, deviind astfel de la cerințele prevăzute la pct. 8) alin. (1) art. 417 Cod de procedură penală.

Mai mult ca atât, instanța de apel în decizie doar a făcut o enumerare a probelor, a descris conținutul acestora și a dat prioritate doar a unor declarații ale părții vătămate Gohberg Eugenia fără a le corobora cu ansamblul de probe administrate pe caz, de vreme ce după administrarea întregului probatoriu, instanța de judecată stabilește adevărul evaluând în acest scop atât mijloacele de probă administrate în cursul urmăririi penale cât și pe cele din cursul judecății.

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra cărora instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, or, dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de proba

sau cel puțin de a le aprecia (hotărârea CtEDO Achina versus Romania) ”.

Astfel, completul de judecată constată că, instanța de apel a ignorat prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, în conformitate cu care, *pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului*, și nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs din decizia de desființare a deciziei din 24 februarie 2021 a instanței de apel.

În consecință, completul de judecată atestă că instanța de apel a emis o decizie ignorând prevederile 436 alin. (2) Cod de procedură penală, fără a clarifica aspecte esențiale descrise supra, prin ce a fost afectată decizia adoptată.

Mai mult ca atât, din decizia instanței de apel pronunțată la a doua rundă de judecare în ordine de apel la data de 22.06.2022, și supusă recursului actual, urmează că instanța de apel nu a clarificat poziția inculpaților referitor la învinuirea înaintată, nu a reflectat cu desăvârșire declarațiile inculpaților oferite în instanța de apel, care au exprimat acordul de a fi audiați și de a răspunde la întrebări în instanța de apel. Colegiul penal al Curții de Apel s-a limitat doar la constatare că inculpații **”susțin declarațiile depuse în instanța de fond și susțin cele menționate de către avocat”** (f.d. 20, 21, vol.III), în timp ce potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată de **la instanța de fond**, la 10.11.2017 **nu a fost clarificată poziția inculpaților referitor la învinuirea** adusă și modificată de procuror în ședința la prima instanță (f.d. 55, vol.II), și conform procesului-verbal din 25.02.2020 ambii **inculpați au renunțat să facă declarații** (f.d. 65, vol.II).

Astfel, în circumstanțele în care potrivit materialelor cauzei penale, la etapa de urmărire penală ambii inculpați nu au recunoscut vinovăția și au refuzat să facă declarații în calitate de învinuiți (f.d. 124, 128, vol.I), cât și în ședința instanței de fond, având calitate de inculpați, ambii au renunțat să facă declarații, la fel (f.d. 65, vol.II), și doar în instanța de apel ambii inculpați au manifestat dorința de a fi audiați și de a răspunde la întrebări (f.d. 20, 21, 24, vol.III), instanței de apel, conform prevederilor art. 414 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală (Judecarea apelului), i-a revenit audierea efectivă a ambilor inculpați, pentru a clarifica explicațiile lor referitor la circumstanțele de fapt pe care le invocă în apărarea sa, nerecunoscând vinovăția în cele imputate.

În împrejurările constatate de către instanța de recurs, se reține că la rejudecarea cauzei, instanța de apel a încălcat prevederile art. 414 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală, privind judecarea apelului, cât și regulilor de rejudecare în instanța de apel prevăzute de art. 436 alin.(2) Cod de procedură penală.

Pe cale de consecință, completul de judecată a Curții Supreme de Justiție constată, că decizia din 29 iunie 2022 a Colegiului penal al Curții de apel Chișinău, supusă recursului prezent, nu conține nici o argumentare în combaterea *argumentelor de fapt* și solicitărilor expuse în cerere de apel de către apărătorul a ambilor inculpați referitor la achitarea acestora, fiind creată o situație că instanța de apel ”nu a auzit” partea apărării, circumstanța constatată de mai multe ori prin practica sa judecătorească de către CtEDO, de încălcare a garanțiilor unui proces echitabil statuate în art.6 (1) Convenției.

În acest context, completul de judecată indică că potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*).

Totodată, în hotărârea CtEDO în cauza Helle împotriva Finlandei, 19 decembrie 14 1997, pct. 60, se reține că noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă care nu și-a motivat decizia, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară fie prin alt mod, să fi examinat totuși în mod real chestiunile esențiale supuse atenției sale și să nu se fi mulțumit să confirme pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare.

De asemenea, CtEDO în hotărârea sa din cauza Capacchione împotriva Republicii Moldova din 30 noiembrie 2021, cererea nr. 22616/10, pct. 19, a reamintit că articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*a se vedea, printre multe altele, Perez v. Franța [MC], nr. 47287 / 99, § 80, CEDO 2004-I, și Loupas v. Grecia, nr. 21268/16, § 37, 20 iunie 2019*).

Prin jurisprudența sa CtEDO reiterează că acest articol obligă, inter alia, instanțele să motiveze deciziile lor. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procesul judiciar poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*a se vedea, printre multe altele, Paixão Moreira Sá Fernandes v. Portugalia, nr. 78108/14, § 71, 25 februarie 2020*).

În circumstanțele stabilite, completul de judecată a instanței de recurs reține că în speță, sunt prezente temeiuri de recurs prevăzute de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală (redacția legii în vigoare la data declarării recursului), - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, cât și - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din considerentele menționate, se constată că recursul declarat urmează a fi admis, iar decizia atacată a instanței de apel urmează a fi casată total, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de dispozițiile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual penale – asupra motivelor esențiale indicate în apel și în măsura competenței sale asupra motivelor din recursul declarat, nominalizate și în prezenta decizie, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, în baza probelor cercetate în ședința de judecată a instanței de apel, cu respectarea cerințelor art. 414, 415 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, în cadrul unui proces de judecată contradictoriu și echitabil, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, conformă cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

11. Conducându-se de prevederile art. 433 alin. (1), 435 alin. (2) lit. c) Cod de

procedură penală (în redacția Legii nr. 246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023), completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul declarat de către avocatul Veaceslav Roșca, casează total decizia din 29 iunie 2022 al Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în cauza penală privindu-i pe **Dumbravă Sergiu XXXX, Dumbravă Igor XXXX** și dispune rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Eremciuc Ghenadie